

تاریخ سینمای آذربایجان
ناظم صادق اوف
علی اصغر شهیدی
موسسه انتشارات تلاش

می‌خواست که خویشتن خویش را فراموش و آزادانه به ایفای نقش محوله بپردازند. او

دریافته بود که در سینما، مونتاژ از عوامل مهمی است که کارگردان با استفاده مناسب از آن می‌تواند بر تأثیرات فیلم خود بیفزاید، بنابراین به فراگیری جدی قواعد آن به طور کامل می‌پردازد.

از شریف‌زاده در مقام بازیگر و کارگردان تئاتر می‌توان به آثاری چون اوقتای، دمیرچی کاوه، قاجاقلار، داغیلان تیفاق، الیس و... و در مقام بازیگر سینما به آثاری چون خازبولات و بایقوش و در مقام کارگردان سینما به حاجی‌قارا اشاره کرد.

شریف‌زاده معتقد بود سینما موسیقی است، سینما تئاتر است، سینما ادبیات و عالم است، لکن همه‌ی اینها به صورت جدا از هم بیگانه نمانده و با هم یکی شده و به فیلم سرازیر می‌شوند و هر کدام از عناصر ارگانیک آن به حساب می‌آیند.

جعفر جبارلی نیز علاوه بر تلاش در حوزه درام‌نویسی و تئاتر، در دوران تولد سینما و موفقیت‌های اولیه‌ی آن نقش مهمی ایفا می‌کند و یکی از پایه‌گذاران فن سناریونویسی در سینمای آذربایجان به شمار می‌رود.

وی همچنین در مقام سناریست فیلم با خلق آثاری با ایده، ژانر، فرم، مضمون و اسلوب عالی و تربیت کادرهای ممتاز و هنرمند در سینما موجب رشد روزافزون هنر هفتم در آذربایجان شد و با ارائه‌ی نظرات انتقادی‌اش، راه را هموارتر کرد. و به همین دلیل است که اکنون آذربایجان فیلم نام جعفر جبارلی را به دنبال خود یدک می‌کشد.

از وی نمایشنامه سویل، و اودگلیتی، و در سناریو نیز می‌توان به حاجی قارا، الماس، اولولر، محبت اوپونو، عصمت و... اشاره کرد. ترجمه کتاب حاضر می‌تواند در شناخت ما نسبت به این سینما، نقش شایانی داشته باشد.

آگاهی و آشنایی از چگونگی روند سینمای ممالک دیگر جهان، به ویژه کشورهای مجاور خودمان، می‌تواند علاوه بر آشنایی و شناخت موقعیت سینمای

ایران در برابر کشورهای دیگر، ما را در ادامه‌ی مسیری متعالی‌تر و رو به رشد یاری دهد. سینمای کشورهای مجاور همیشه به دلیل یدک کشیدن عوامل مشترک اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، نژادی و اقلیمی بیش از دیگر نقاط جهان می‌توانند بر روند سینمای یکدیگر تأثیرگذار بوده و اعتلای هنر فیلمسازی مشرق زمین را به دنبال داشته باشند. مترجم کتاب نخستین آشنایی‌اش را با سینمای آن سوی ارس مربوط به سال‌های پس از نیمه دوم دهه‌ی ۴۰ می‌داند، دورانی که فیلم‌هایی چون آرشین مال آلان، احمدهاردادیر، مشهدی عباد و کوراوغلو سینمای متفاوتی را به لحاظ صداقت، رک‌گویی و به لحاظ طنز تلخ و گزنده ارائه می‌دادند. پی‌جویی مترجم به سینمای آذربایجان او را با کتاب حاضر که به زبان ترکی آذربایجانی و به خط کریل نوشته شده آشنا ساخت و موجبی شد برای ترجمه و آشنایی خوانندگان با این سینمای مهجور.

نویسنده متذکر این نکته می‌شود که در وهله‌ی اول باید قدرت خلاقیت سینماگرانمان را بشناسیم تا به اهمیت و ارزش آن پی ببریم، چرا که هر فیلمسازی بی‌تردید مرحله‌ی خاصی از مراحل مختلف حیات ملت خود را به تصویر کشیده و آن را جاودانه می‌سازد. در اثر حاضر نویسنده به زندگی، آثار، مکتب و زبان تصویر دوازده تن از بزرگان سینمای جمهوری آذربایجان همچون عباس میرزا شریف‌زاده، جعفر جبارلی، صمد مردان‌اوف، حسن سید بیگلو و دیگران پرداخته است و سپس به بحث فیلم‌گرافی سینمای آذربایجان و فیلم‌گرافی فیلم‌سازی که نامشان بدون شرح حال در کتاب آمده، اشاره می‌کند.

وی در مورد عباس میرزا شریف‌زاده می‌نویسد:
او همواره به هنگام فیلمبرداری از بازیگرانش